

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEĞE DOĞRU: ŞEFFAFLIK VE TÜRKİYE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA STANDARTLARI (TSRS) İLE YENİ DÖNEM

Günümüzde kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması (**KSR**), işletmeler için yalnızca bir seçenek değil; yatırımcılar ve paydaşlar için kurumsal şeffaflığın, çevresel, sosyal ve yönetim kalitesinin en önemli göstergesi haline gelmiştir. Bu bültenimizde, sürdürülebilirlik ve Türkiye'deki raporlama standartları kavramını kısaca açıklamayı planlıyoruz.

Sürdürülebilirlik Nedir?

Sürdürülebilirlik, en temel tanımıyla, **gelecek nesillerin gereksinimlerinden ödün vermeksizin bugünün ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.**

Bir işletmenin sürdürülebilirliği, onun değer zinciri boyunca toplum, ekonomi ve doğal çevre ile olan etkileşimine ve bu kaynaklara olan bağımlılığına dayanır. Sürdürülebilirlik üç ana sacayağı üzerinde yükselir:

- ❖ **Çevresel:** İklim değişikliği, emisyon kontrolü ve doğal kaynak verimliliği
- ❖ **Sosyal:** İş sağlığı, insan hakları ve toplumsal katkı
- ❖ **Yönetişim (Ekonomik):** Etik ilkeler, şeffaflık ve risk yönetimi

Sürdürülebilirlik Raporu Nedir?

Sürdürülebilirlik Raporu, bir işletmenin **Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ÇSY/ESG)** performansını ölçen, stratejik hedeflerini destekleyen ve bu bilgileri kamuoyuyla paylaşan bir **şeffaflık aracıdır.**

Genel amaçlı finansal raporlamanın bir parçası olan bu raporlar, işletmenin kısa, orta ve uzun vadede finansmana erişimini, sermaye maliyetini veya nakit akışlarını etkileyebilecek risk ve fırsatlara odaklanır. Bu rapor, işletmenin çevresel, sosyal ve yönetim performansını TSRS'ye uygun biçimde ortaya koyduğu belgedir.

Sürdürülebilirlik raporu, işletmenin sadece çevresel duyarlılığını göstermekle kalmaz; aynı zamanda iklimle ilgili fiziksel riskler ve düşük karbonlu ekonomiye geçiş riskleri gibi **finansal yeterliliği** doğrudan etkileyebilecek unsurları analiz ederek işletmenin gelecekteki değerini tahmin etmeye de yardımcı olur.

TSRS ile uyumlu sürdürülebilirlik raporlamasının temel amacı; Mevcut ve potansiyel **yatırımcılar, borç verenler ve diğer alacaklılar** gibi asli kullanıcıların, işletmeye kaynak sağlama konusunda karar verirken ihtiyaç duydukları faydalı bilgiyi sunmaktır.

TSRS: Türkiye'nin Küresel Raporlama Dili

Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan **Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları**, ülkemizdeki işletmelerin sürdürülebilirlik performanslarını şeffaf ve karşılaştırılabilir bir şekilde sunmalarını sağlayan kurallar bütünüdür. Aynı zamanda TSRS, Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu (ISSB) tarafından yayımlanan standartların Türkçe çevirisidir. Dolayısıyla, TSRS uyumlu raporlar, uluslararası standartlarla tam uyumlu ve küresel ölçekte karşılaştırılabilir nitelik taşıdığından, Türk şirketlerinin küresel piyasalarda rekabet gücünü artırma hedefine hizmet eder.

TSRS, iki temel bileşenden oluşur:

1. TSRS 1: Sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgilerin açıklanmasına ilişkin genel hükümleri belirler: İşletmelerin sürdürülebilirlikle ilgili finansal bilgileri nasıl hazırlayacağını ve raporlayacağını anlatır. Kısa, orta ve uzun vadede işletmenin nakit akışlarını, sermaye maliyetini veya finansmana erişimini etkileyebilecek sürdürülebilirlik risk ve fırsatlarının açıklamasını zorunlu kılar.

2. TSRS 2: İşletmelerin iklim kaynaklı fiziksel ve geçiş riskleri ile fırsatlarını açıklamasını zorunlu kılar: İşletmelerin iklim kaynaklı fiziksel riskler, geçiş riskleri ve fırsatlarla ilgili bilgileri açıklamasını gerektirir. Bu bilgiler, işletmenin finansal yapısına olan etkileriyle birlikte değerlendirilir.

Raporlamanın Dört Temel Taşı:

TSRS kapsamında hazırlanan bir sürdürülebilirlik raporu dört ana bölümden oluşmalıdır:

- 1. Yönetişim:** İşletmenin sürdürülebilirlik risklerini izlemek için kullandığı süreçler ve sorumlu organlar,
- 2. Strateji:** Risk ve fırsatların işletmenin iş modeli, stratejisi ve finansal planlaması üzerindeki etkileri,
- 3. Risk Yönetimi:** Risklerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesi süreçleri,
- 4. Metrikler ve Hedefler:** Performansı ölçmek için kullanılan veriler (Sera gazı emisyonları, su kullanımı vb.), ilerlemesini takip etmek için kullandığı göstergeler ve bu doğrultuda belirlenen somut hedefler.

Kapsam ve Değer Zinciri: Sürdürülebilirlik raporu, sadece işletmenin doğrudan kontrolündeki varlıkları değil, ham madde tedarikinden ürünün tüketimine ve bertarafına kadar uzanan tüm **değer zinciri** etkilerini ve bağımlılıklarını yansıtmalıdır.

Niteliksel Özellikler: Raporun faydalı olabilmesi için bilgilerin **ihtiyaca uygun (relevant)** olması ve sunmayı amaçladığı hususu **gerçeğe uygun (faithful representation)**, yani tam, tarafsız ve doğru bir şekilde sunması gerekir. Bilgilerin karşılaştırılabilir, doğrulanabilir ve zamanında sunulmuş olması bu faydayı artırır.

Neden Önemlidir?

Sürdürülebilirlik performansının doğru ve güvenilir bir şekilde raporlanması, sadece yasal bir zorunluluk değil; aynı zamanda **sürdürülebilir bir geleceğe geçiş için kritik bir adımdır**. Kaliteli raporlar, işletmelerin finansal yeterliliğini etkileyebilecek belirsizliklere karşı dirençliliğini artırırken, yatırımcıların daha sağlıklı kararlar vermesine olanak tanır.

Gönüllülük ve Zorunluluk:

KGK, 29.12.2023 tarihli ve 32414 sayılı Resmî Gazete’de yayımladığı kurul kararıyla TSRS kapsamına giren işletmeleri ve uygulama esaslarını belirlemiştir. Bu kararın en önemli özelliği, Türkiye’de daha önce gönüllülük esasına göre yürütülen sürdürülebilirlik raporlamasını **ilk kez yasal bir zorunluluk** haline getirmesidir.

Kararın temel hükümleri ve kapsamı şu şekildedir:

1. Kapsama Giren Kurum ve Kuruluşlar

Karar uyarınca, belirli finansal ve sektörel kriterleri karşılayan şu kuruluşlar raporlama yapmakla yükümlüdür:

SPK Denetimine Tabi Şirketler: Yatırım kuruluşları, portföy yönetim şirketleri, ipotek finansmanı kuruluşları ve Borsa İstanbul’un belirli pazarlarında işlem gören ortaklıklar

BDDK Denetimine Tabi Kuruluşlar: Bankalar, finansal kiralama, faktoring, finansman ve varlık yönetim şirketleri

Sigorta ve Emeklilik Şirketleri: Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri.

Kıymetli Maden İşletmeleri: Kıymetli maden üretimi veya ticareti ile iştigal eden şirketler ile yetkili müesseseler

2. Uygulama Eşikleri

Yukarıdaki kategorilerde yer alan işletmelerin TSRS kapsamında zorunlu raporlama yapması için şu üç eşikten en az ikisini, art arda iki raporlama döneminde aşması gerekmektedir:

3. Yürürlük ve Önemli Esaslar

- ❖ **Yürürlük Tarihi:** Karar, **1 Ocak 2024** ve sonrasında başlayan hesap dönemleri için geçerlidir.
- ❖ **Kapsam 3 Muafiyeti:** İşletmelerin TSRS'yi uyguladıkları **ilk iki yıllık raporlama döneminde** (2024 ve 2025 faaliyet yılları), Kapsam 3 (dolaylı) sera gazı emisyonlarını açıklamaları zorunlu tutulmamıştır.
- ❖ **Özel Muafiyetler:** BDDK denetimine tabi olup şube sayısı 1'i veya çalışan sayısı 250'yi aşmayan bankalar (borsada işlem görmüyorsa) 2025 ve 2026 yıllarında bu zorunluluktan muaf tutulmuştur. TMSF bünyesindeki bankalar ise tamamen kapsam dışıdır.

Özetle bu karar; Türkiye'deki büyük ölçekli ve kamu yararını ilgilendiren kuruluşların, yatırımcıların karar verme süreçlerine yardımcı olacak şeffaf, güvenilir ve uluslararası standartlarla (ISSB) uyumlu sürdürülebilirlik bilgilerini raporlamasını yasal bir ödev haline getirmiştir.

Raporlama Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları

1. Yasal ve İdari Yaptırımlar	2. Finansal ve Ekonomik Kayıplar	3. Stratejik ve Ticari Riskler	4. İtibar ve Güven Riski
- İdari Para Cezası - Bağımsız Denetim Olumsuz Görüşü - AB Mevzuatı Kapsamındaki Yaptırımlar (Para cezaları ve kamu ihalelerinden men edilme gibi ciddi yaptırımlar)	- Finansmana Erişim Zorluğu - Sermaye Maliyetinde Artış - Yatırımcı Kaybı - Piyasa Değerinde Düşüş	- Küresel Rekabet Gücünün Kaybı - Ticari Sözleşmelerde Uyum Riski - Ticaret Sahnesinden Çekilme	- Şeffaflık Kaybı - Yeşil Aklama (Greenwashing) Riski - Paydaş Güveninin Sarsılması

17.07.2026 -2026/01

Özetle bahsi geçen karar; Türkiye'deki büyük ölçekli ve kamu yararını ilgilendiren kuruluşların, yatırımcıların karar verme süreçlerine yardımcı olacak **şeffaf, güvenilir ve uluslararası standartlarla (ISSB) uyumlu** sürdürülebilirlik bilgilerini raporlamasını yasal bir ödev haline getirmiştir.

Hazırlayan: Av. Özlem AYDOĞAN
Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Uzmanı